

Rolnummers 6549 en 6557
Arrest nr. 133/2017 van 23 november 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 9, tweede lid, van afdeling 3 (« Regels betreffende de pacht in het bijzonder ») van boek III, titel VIII, hoofdstuk II, van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door de Vrederechter van het eerste kanton Ieper en door de Vrederechter van het kanton Moeskroen-Komen-Waasten.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

a. Bij vonnis van 17 november 2016 in zake Rolande Phlypo en Annemie Van Hecke tegen de LV « DIBO Landbouwennootschap », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 november 2016, heeft de Vrederechter van het eerste kanton Ieper de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 9, tweede lid, *in fine* van de Pachtwet - zijnde de Wet van 4 november 1969, die afdeling 3 van hoofdstuk II van titel VIII van het Burgerlijk Wetboek vormt - de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in die zin gelezen dat het ook niet toelaat dat een verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet en nadien heeft verpacht, als reden van pachtbeëindiging de exploitatie door zijn afstammelingen en/of aanverwanten inroept, terwijl in de regel conform onder andere de artikelen 7, 1°, 8 §§ 1 en 2 en artikel 9 Pachtwet steeds deze categorieën tevens mede in aanmerking komen ten voordele van wie de verpachter opzegging van pacht kan geven, onverminderd specifieke uitzonderingen ? ».

b. Bij vonnis van 21 november 2016 in zake Urbain Bonte en Christiane De Cat tegen Danny Crombez en Claudine Bonte, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 12 december 2016, heeft de Vrederechter van het kanton Moeskroen-Komen-Waasten de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 9, tweede lid, van de wet van 4 november 1969, die titel 3 [lees : afdeling 3] van hoofdstuk II van titel VIII van boek III van het Burgerlijk Wetboek vormt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het een verschil in behandeling invoert tussen de verpachter die zijn gronden heeft verpacht en de verpachter die zijn exploitatie heeft verpacht na de stopzetting van zijn bedrijf, op basis van criteria die niet relevant zijn en die niet overeenstemmen met het voornemen van de wetgever in verband met de antecedenten van de verpachter ? ».

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 6549 en 6557 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Memories zijn ingediend door :

- Rolande Phlypo en Annemie Van Hecke, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. I. Snick, advocaat bij de balie te Ieper (in de zaak nr. 6549);

- de LV « DIBO Landbouwennootschap », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. G. Dumolein, advocaat bij de balie te Ieper (in de zaak nr. 6549);

- de Waalse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Moërynck, advocaat bij de balie te Brussel (in de zaak nr. 6549);

- Urbain Bonte en Christiane De Cat, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Scheirlynck, advocaat bij de balie te Veurne (in de zaak nr. 6557);

- Danny Crombez en Claudine Bonte, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Guilluy, advocaat bij de balie te Doornik (in de zaak nr. 6557);

- de Waalse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Moërynck (in de zaak nr. 6557).

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de LV « DIBO Landbouwenootschap »;
- de Waalse Regering (in beide zaken).

Bij beschikking van 12 juli 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen zijn, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 26 september 2017 en de zaken in beraad zullen worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, zijn de zaken op 26 september 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen

In het eerste geschil ten gronde moet de Vrederechter van het eerste kanton van Ieper zich uitspreken over een verzoek tot geldigverklaring van de opzegging van een pacht, ingediend door R. Phlypo en A. Van Hecke. R. Phlypo, de verpachter, gaf de opzegging in het voordeel van zijn dochter A. Van Hecke, die de betrokken percelen wil exploiteren. De pachter, de LV « DIBO Landbouwenootschap », betwist de opzegging, omdat de verpachter zijn eigen landbouwactiviteiten heeft stopgezet voordat hij de gronden verpachtte, en artikel 9, tweede lid, van de wet van 4 november 1969, die afdeling 3 van hoofdstuk II van titel VIII van boek III van het Burgerlijk Wetboek vormt, volgens de pachter in dat geval de opzegging voor persoonlijke exploitatie, ook door de kinderen van de verpachter, uitsluit. De verwijzende rechter stelt daarop de eerste prejudiciële vraag.

In het tweede geschil moet de vrederechter van het kanton Moeskroen-Komen-Waasten zich onder meer uitspreken over een verzoek tot geldigverklaring van de opzegging van een pacht, ingediend door U. Bonte en C. De Cat. Zij gaven de opzegging van de pacht in het voordeel van hun zoon, die de betrokken percelen wil exploiteren. De pachters, hun schoonzoon en dochter, D. Crombez en C. Bonte, betwisten de opzegging, omdat de verpachters hun eigen landbouwactiviteiten hebben stopgezet voordat ze de gronden verpachtten, en beroepen zich hierbij eveneens op de in het geding zijnde bepaling. De verwijzende rechter stelt de vraag of het in overeenstemming is met de bedoeling van de wetgever dat een verpachter die zijn exploitatie heeft stopgezet, de pacht niet kan opzeggen voor eigen exploitatie, terwijl een verpachter die zijn percelen nooit heeft geëxploiteerd, dit wel kan. Hij stelt bijgevolg de tweede prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

In de zaak nr. 6549

A.1. De eisende partijen in het bodemgeschil in de zaak nr. 6549 zijn van oordeel dat de er geen prejudiciële vraag meer kan worden gesteld, omdat het Hof reeds in het arrest nr. 35/2011 van 10 maart 2011 op een identieke vraag heeft geantwoord.

In ondergeschikte orde sluit de in het geding zijnde bepaling volgens hen enkel de opzegging voor persoonlijke exploitatie uit, en dus niet de opzegging voor exploitatie door dichte familieleden.

A.2. Volgens de verwerende partijen in het bodemgeschil in de zaak nr. 6549 is de vraag nog niet beantwoord in het arrest nr. 35/2011, omdat het Hof in dat arrest het onderzoek uitdrukkelijk beperkt zou hebben tot de opzegging door verpachters die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt, of de leeftijd van 60 jaar indien ze niet gedurende ten minste drie jaar landbouwexploitant geweest zijn.

Zij betogen dat de opzegging van de pacht voor persoonlijke exploitatie of exploitatie door dichte familieleden, nadat de verpachter de exploitatie heeft stopgezet, indruist tegen de bedoeling van de wetgever, die met de pachtwet een grotere bedrijfszekerheid wou garanderen. De stopzetting van de exploitatie door de verpachter is bovendien een bewuste keuze vanwege de verpachter, en dus niet vergelijkbaar met de leeftijdsbeperking die in het arrest nr. 35/2011 van het Hof werd onderzocht.

In de zaak nr. 6557

A.3. De eisende partijen in het bodemgeschil in de zaak nr. 6557 stellen dat de in het geding zijnde bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, indien zij zo wordt geïnterpreteerd dat de verpachter die de exploitatie heeft stopgezet, de pacht niet mag opzeggen voor persoonlijke exploitatie, noch voor zichzelf, noch voor dichte familieleden. Volgens hen zou het een onverantwoorde ongelijkheid uitmaken indien het Hof over de uitzondering met betrekking tot de stopzetting van de exploitatie anders zou oordelen dan over de uitzondering gebaseerd op de leeftijd van de verpachter.

A.4. Volgens de verwerende partijen voor de verwijzende rechter in de zaak nr. 6557 is de redenering van het Hof in het arrest nr. 35/2011 niet toepasbaar op de uitzondering gebaseerd op de stopzetting van de exploitatie.

A.5. De Waalse Regering neemt geen positie in over de prejudiciële vraag zelf, maar benadrukt dat de uitzondering gebaseerd op de leeftijd van de verpachter en de uitzondering gebaseerd op de stopzetting van de exploitatie twee afzonderlijke uitzonderingen zijn, en verwijst daarvoor naar de oorspronkelijke formulering van de in het geding zijnde bepaling. Daaruit volgt volgens de Waalse Regering dat de rechtspraak van het Hof in het arrest nr. 35/2011 niet in twijfel moet worden getrokken.

- B -

Wat de in het geding zijnde bepaling betreft

B.1.1. De wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, « Pachtwet » genaamd, vormt afdeling 3 (« Regels betreffende de pacht in het bijzonder ») van boek III, titel VIII, hoofdstuk II, van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 9 van die wet bepaalt :

« De exploitatie van het goed dat van de pachter is teruggenomen op grond van bij artikelen 7, 1°, en 8, bepaalde redenen, moet een persoonlijke, werkelijke en ten minste negen jaar voortgezette exploitatie zijn door degene of degenen die in de opzegging als aanstaande exploitant zijn aangewezen of, indien zij rechtspersonen zijn, door hun verantwoordelijke organen of bestuurders en niet alleen door hun aangestelden.

De opzeggingsredenen bestaande in de persoonlijke exploitatie kan evenwel niet worden aangevoerd door personen noch, indien het om rechtspersonen gaat, door hun verantwoordelijke organen of bestuurders die, op het ogenblik van het verstrijken van de opzeggingstermijn, de leeftijd van 65 jaar zouden hebben bereikt of de leeftijd van 60 jaar wanneer het een persoon betreft die niet gedurende ten minste drie jaar landbouwexploitant is geweest; degene die na de stopzetting van zijn landbouwbedrijf het bedrijf verpacht, kan evenmin die redenen aanvoeren.

De opzegging voor persoonlijke exploitatie kan evenmin als reden worden aangevoerd door de titularis van een vruchtgebruik gevestigd onder de levenden door de wil van de mens.

Degene of degenen die in de opzegging als aanstaande exploitant zijn aangewezen en indien zij rechtspersonen zijn, hun verantwoordelijke organen of bestuurders moeten :

- ofwel houder zijn van een getuigschrift of diploma afgegeven na het volgen met goed gevolg van een landbouwcursus of van onderwijs aan een land- of tuinbouwschool;

- ofwel landbouwexploitant zijn of geweest zijn in de voorbije periode van vijf jaar gedurende ten minste één jaar;

- ofwel reeds effectief gedurende ten minste één jaar aan een landbouwexploitatie hebben deelgenomen.

De rechtspersonen bedoeld in dit artikel moeten opgericht zijn overeenkomstig de wet van 12 juli 1979 tot instelling van de landbouwvennootschap of in de vorm van een personenvennootschap of een eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Daarenboven moeten degenen die als bestuurder of zaakvoerder de leiding hebben van de activiteit die in de vennootschap wordt gevoerd, daadwerkelijke arbeid verrichten op het landbouwbedrijf ».

Artikel 7 van dezelfde wet bepaalt :

« De verpachter kan bij het verstrijken van elke pachtperiode een einde maken aan de pacht, indien hij van een ernstige reden doet blijken. Ongeacht de in artikel 6 bedoelde redenen kunnen als ernstige redenen uitsluitend worden aanvaard :

1° het door de verpachter te kennen gegeven voornemen om zelf het verpachte goed geheel of gedeeltelijk te exploiteren of de exploitatie ervan geheel of gedeeltelijk over te dragen aan zijn echtgenoot, aan zijn afstammelingen of aangenomen kinderen of aan die van zijn echtgenoot of aan de echtgenoten van de voormelde afstammelingen of aangenomen kinderen.

Ingeval het pachtgoed medeëigendom is of wordt van verscheidene personen, kan aan de pachtovereenkomst slechts een einde worden gemaakt voor de persoonlijke exploitatie ten behoeve van een medeëigenaar, zijn echtgenoot, zijn afstammelingen of aangenomen kinderen, of die van zijn echtgenoot of van de echtgenoot van de voormelde afstammelingen of aangenomen kinderen, voor zover die medeëigenaar ten minste de onverdeelde helft van het pachtgoed bezit of zijn deel heeft verkregen door erfopvolging of legaat;

[...] ».

Artikel 8, § 1, van dezelfde wet bepaalt :

« Gedurende elk van de opeenvolgende pachtperiodes, met uitsluiting van de eerste en de tweede, kan de verpachter, in afwijking van artikel 4, een einde maken aan de pacht om zelf het verpachte goed geheel te exploiteren of de exploitatie ervan geheel over te dragen aan zijn echtgenoot, aan zijn afstammelingen of aangenomen kinderen of aan die van zijn echtgenoot of aan de echtgenoten van de voormelde afstammelingen of aangenomen kinderen of aan zijn bloedverwanten tot de vierde graad.

De bepalingen van artikel 7, 1°, tweede lid, zijn van toepassing ».

B.1.2. In zijn oorspronkelijke versie bepaalde artikel 9 van de Pachtwet :

« De exploitatie van het goed dat van de pachter is teruggenomen op grond van de bij artikels 7, 1°, en 8 bepaalde reden, moet een persoonlijke, werkelijke en ten minste negen jaar voortgezette exploitatie zijn door degene of degenen die in de opzegging als aanstaande exploitant zijn aangewezen en, indien zij rechtspersonen zijn, door hun verantwoordelijke organen of beheerders en niet alleen door hun aangestelden ».

De artikelen 7, 1°, en 8 van de wet voorzagen reeds erin dat de reden van de persoonlijke exploitatie eveneens betrekking had op de overdracht van de exploitatie aan de echtgenoot, de afstammelingen van de verpachter of zijn aangenomen kinderen of die van zijn echtgenoot. Artikel 9 verzekerde een minimum aan waarborgen voor de uitgezette pachter door een

persoonlijke, werkelijke en voortgezette exploitatie door de begunstigde van de opzegging te vereisen.

B.1.3. De wet van 7 november 1988 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pacht en de beperking van de pachtprizen heeft, enerzijds, de lijst uitgebreid van de bloedverwanten die het voordeel van de door de verpachter aangevoerde reden van persoonlijke exploitatie kunnen genieten en, anderzijds, de terugnemingsvoorwaarden verstrengd voor de persoonlijke exploitatie door de verpachter.

Uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever, met behoud van « een evenwicht [...] tussen enerzijds de belangen van de pachter met het oog op zijn bedrijfszekerheid en anderzijds die van de verpachter die in landeigendommen geïnvesteerd heeft », de positie van de pachter heeft willen verstevigen ten aanzien van de eigenaar die de pacht wil opzeggen (*Parl. St.*, Kamer, 1981-1982, nr. 171/40, pp. 7, 8, 11, 47 en 133).

Wat de ontvankelijkheid betreft

B.2.1. De eisende partijen in het bodemgeschil in de zaak nr. 6549 zijn van oordeel dat er geen prejudiciële vraag meer kan worden gesteld, omdat het Hof reeds in het arrest nr. 35/2011 van 10 maart 2011 een identieke vraag zou hebben beantwoord.

B.2.2. In het voormelde arrest heeft het Hof uitdrukkelijk het onderzoek beperkt tot de vraag of artikel 9, tweede lid, van de Pachtwet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het een verschil in behandeling zou doen ontstaan onder kandidaten die dezelfde kwalificaties hebben voor de terugneming van een landbouwbedrijf wanneer het in die zin wordt geïnterpreteerd dat het een verpachter die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, of de leeftijd van 60 jaar indien hij niet gedurende ten minste drie jaar landbouwexploitant is geweest, verbiedt de pachtovereenkomst te beëindigen teneinde die over te dragen aan een persoon die voldoet aan alle voorwaarden inzake leeftijd, verwantschapsband en beroepsbekwaamheid vereist bij de artikelen 7, 1°, en 8 van dezelfde wet.

De exceptie wordt verworpen.

Ten gronde

B.3.1. Uit de feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen blijkt dat de verwijzende rechters het Hof vragen of artikel 9, tweede lid, *in fine* van de Pachtwet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in zoverre het een verschil in behandeling zou doen ontstaan onder kandidaten die dezelfde kwalificaties hebben voor de terugneming van een landbouwbedrijf wanneer dat artikel in die zin wordt geïnterpreteerd dat het een verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet en nadien heeft verpacht, verbiedt de pachtovereenkomst te beëindigen teneinde die over te dragen aan een persoon die voldoet aan alle voorwaarden inzake leeftijd, verwantschapsband en beroepsbekwaamheid vereist bij de artikelen 7, 1°, 8 en 9 van dezelfde wet.

B.3.2. De in het geding zijnde bepaling maakt deel uit van een regeling, de pachtwetgeving, die in essentie ertoe strekt een billijk evenwicht tot stand te brengen tussen de belangen van de verpachters en de belangen van de pachters. Teneinde de bedrijfszekerheid van de pachter te waarborgen, is de mogelijkheid om de pachtovereenkomst eenzijdig op te zeggen aan strikte voorwaarden onderworpen.

De wil om de pachters meer bedrijfszekerheid te bieden door stabiliteit te waarborgen voor hun investeringen op het goed dat het voorwerp uitmaakt van de pachtovereenkomst, vormt over het algemeen het doel van de pachtwetgeving.

B.3.3. Wanneer de wetgever de wet van 4 november 1969 heeft gewijzigd, heeft hij uitdrukkelijk aangegeven dat hij de mogelijkheden van opzegging voor persoonlijke exploitatie wou beperken en dat die opzegging « voortaan alleen mogelijk [is] ten voordele van personen beneden de pensioenleeftijd [...] of met voldoende beroepservaring » (*Parl. St.*, Kamer, 1988, nr. 531/3, pp. 3 en 8, en Senaat, 1986-1987, nr. 586-2, p. 3).

Wat meer in het bijzonder de wil om misbruiken te voorkomen betreft, vermeldt de parlementaire voorbereiding :

« Het gebeurt maar al te vaak dat een eigenaar-niet-landbouwer, die de opzegging betekent zogezegd met het oog op ‘ eigen exploitatie ’, gelijk haalt. Het volstaat soms dat hij zelf zou kunnen exploiteren, en allerhande, op het eerste gezicht aanvaardbare redenen opgeeft waarvan

de appreciatie volledig in de handen ligt van de vrederechter, die niet altijd een deskundige is ter zake. Vele hectaren landbouwgrond worden zo aan hun bestemming onttrokken » (*Parl. St.*, Kamer, 1981-1982, nr. 156/1, p. 4).

B.3.4. Door in artikel 9, tweede lid, twee specifieke uitsluitingsgronden toe te voegen aan de algemene voorwaarden waarin tot dan toe was voorzien om de opzegging van een pachtovereenkomst met het oog op de persoonlijke exploitatie te verantwoorden, wilde de wetgever voorkomen dat een te oude verpachter of een verpachter die reeds een einde heeft gemaakt aan zijn loopbaan als landbouwer, een opzegging zou kunnen doen voor zichzelf.

In beide gevallen is het de bedoeling van de wetgever dat er een grote bescherming wordt geboden aan de actieve landbouwbevolking (*Parl. St.*, Kamer, 1981-1982, nr. 171/40, p. 179), door de opzegging met het zicht op de persoonlijke exploitatie door de verpachter zelf, uit te sluiten wanneer vaststaat dat de verpachter zijn loopbaan als landbouwer reeds heeft beëindigd, of wanneer de leeftijd van de verpachter het mogelijk maakt redelijkerwijs te veronderstellen dat de verpachter zijn loopbaan als landbouwer zou kunnen beëindigen (artikel 9, eerste lid).

B.3.5. In het licht van die doelstelling is het redelijk verantwoord dat de in het geding zijnde bepaling de opzegging voor persoonlijke exploitatie door de verpachter zelf, uitsluit wanneer die verpachter eerder zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet om het daarna te verpachten.

B.4.1. Die doelstelling zou echter niet verantwoorden dat voor de verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet om het daarna te verpachten, de opzegging van de pacht ten voordele van zijn afstammelingen en bloedverwanten eveneens is uitgesloten.

Een interpretatie van de in het geding zijnde bepaling luidens welke de verpachter die zijn exploitatie heeft stopgezet en ze na die stopzetting heeft verpacht, de pachtovereenkomst niet kan beëindigen op grond van persoonlijke exploitatie door hemzelf of door een van de in de artikelen 7, 1°, en 8, § 1, van voormelde wet bedoelde personen is dus in tegenspraak met de wil van de wetgever om de opzegging voor persoonlijke exploitatie beter te definiëren teneinde de misbruiken door de verpachters te voorkomen, waarbij een billijk evenwicht wordt behouden tussen de belangen van de verpachters en die van de pachters.

In die interpretatie is artikel 9, tweede lid, van de Pachtwet niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.4.2. Een andere interpretatie van artikel 9, tweede lid, *in fine* van die wet, in overeenstemming met de door de wetgever nagestreefde doelstelling, is evenwel mogelijk. Zij is gebaseerd op een lezing van die bepaling in samenhang met de artikelen 7, eerste lid, 1°, en 8, § 1, van diezelfde wet en geeft aan de in het geding zijnde bepaling een nuttige werking in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De opzegging gedaan door een verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet om het nadien te verpachten, om reden van persoonlijk gebruik ten voordele van zijn afstammelingen of bloedverwanten die beantwoorden aan de voorwaarden gesteld in artikel 9 van de Pachtwet, handhaaft uitdrukkelijk de landbouwbestemming van de gronden en verzekert het familiale karakter van de exploitatie, doelstelling die door de wetgever werd nagestreefd.

In die zin begrepen is de voorwaarde van artikel 9, tweede lid, *in fine* van de Pachtwet slechts van toepassing wanneer de verpachter een opzegging doet met de bedoeling zijn goed zelf uit te baten, en maakt zij het aldus mogelijk te voorkomen dat gronden aan hun landbouwbestemming worden onttrokken.

In die interpretatie is de in artikel 9, tweede lid, *in fine* van de wet van 4 november 1969 vastgestelde voorwaarde niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 9, tweede lid, van boek III, titel VIII, hoofdstuk II, afdeling 3, van het Burgerlijk Wetboek (« Regels betreffende de pacht in het bijzonder ») schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet indien het in die zin wordt geïnterpreteerd dat het een verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet om het daarna te verpachten, verbiedt de pachtovereenkomst op te zeggen voor de overdracht van de exploitatie aan een van de in artikel 7, 1°, limitatief opgesomde personen.

- Artikel 9, tweede lid, van boek III, titel VIII, hoofdstuk II, afdeling 3, van het Burgerlijk Wetboek (« Regels betreffende de pacht in het bijzonder ») schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet indien het in die zin wordt geïnterpreteerd dat het een verpachter die zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet om het daarna te verpachten, toestaat de pachtovereenkomst op te zeggen voor de overdracht van de exploitatie aan een van de in artikel 7, 1°, limitatief opgesomde personen.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 23 november 2017.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

E. De Groot